СЕКЦІЯ 1
МОНЕТАРНІ ТА ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Лідія БАБИДОРИЧ
викладач кафедри фінансів і банківської справи,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

МІСЦЕ КРЕДИТНИХ СПІЛОК У КРЕДИТУВАННІ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Наявність в Україні успішно функціонуючого фінансового сектору є необхідною умовою створення ефективної ринкової економіки та завоювання міцних позицій на вітчизняному та світовому ринках. При цьому, всіх фінансових посередників відносять до інституціональних учасників фінансово-кредитної системи держави, поділяючи їх на банки та небанківські фінансові інститути. Однією з провідних ланок фінансової системи є банківська. До небанківських фінансових інститутів відносяться кредитні кооперативи, зокрема кредитні спілки.

Кредитні спілки тісно пов'язані із грошово-кредитними відносинами, які виникають у процесі залучення коштів на депозитні рахунки та подальшого їх спрямування через механізм кредитування на задоволення потреб своїх членів.

В основному, кредитні спілки орієнтовані на надання фінансових послуг малозабезпеченим категоріям населення в короткостроковому періоді. Саме тому, на відміну від банків, які часто переходять під контроль іноземного капіталу — кредитні спілки є виключно національною фінансовою мікросистемою. Крім того, вітчизняні кредитні спілки функціонують у статусі неприбуткової фінансової установи, а дохід, який формується за рахунок відсотків отриманих за кредитами, в повному обсязі направляється на формування резервного фонду, покриття операційних витрат та нарахування відсотків на вклади і пайові внески. Це дозволяє надавати послуги своїм членам максимально наближені до їх собівартості.

Не менш важливого значення та вагомого потенціалу набуває діяльність кредитних спілок у сфері фінансового забезпечення розвитку реального сектору економіки. Так, виконуючи інвестиційну функцію, дані установи здійснюють довгострокове кредитування регіональної економіки шляхом інвестування фермерських господарств, особистих селянських господарств та надання кредитів на будівництво чи реконструкцію житла для населення певної території країни. Водночас, стимулююча функція кредитних кооперативів сприяє пожвавленню та покращенню соціально-економічного клімату, як в окремо взятому регіоні, так і в цілому по країні, завдяки мультиплікативному ефекту від прибуткового розміщення заощаджень їх членів.

З огляду на це, вважаємо за доцільне провести порівняльний аналіз обсягів сукупного портфелю позичок банків і кредитних спілок України та їх структури за строками погашення, а також визначити, яку частку вони складають у ВВП держави (таблиця 1).

Слід наголосити, що у зв'язку з переходом вітчизняних банків до міжнародних стандартів формування статистичної звітності, фізичні особи як учасники кредитних

відносин у банківській сфері, відносяться до сектору домашніх господарств. Тому, для економічно правильного співставлення обсягів позичкових операцій кредитних спілок і банків, з позиції останніх будуть враховані кредити, надані саме домашнім господарствам.

Таблиця 1

Динаміка та структура кредитних портфелів банків і кредитних спілок України за 2009-2013 рр.*

Показники	2009	2010	2011	2012	2013	Темп зміни 2013/2009 рр., %
ВВП, млн. грн.	913345	1094607	1299991	1404669	1449406	+58,7
Кредити надані, банками сектору домашніх господарств, млн. грн., з них:	241249	209538	201224	187629	193529	-19,8
- короткострокові	22523	26559	35870	38571	55177	+145
- довгострокові	218726	182979	165354	149058	138352	-36,7
Частка кредитів наданих, банками сектору домашніх господарств у ВВП, %	26,4	19,1	15,5	13,4	13,3	-13,1
Кредити, надані кредитними спілками фізичним особам, млн. грн., з них:	3 909,1	3 349,5	2 237,4	2 531,0	2 349,1	-40,0
- короткострокові	2383,9	1808,7	1078,4	1113,6	1049	-56,0
- довгострокові	1525,2	1540,8	1159	1417,4	1300	-14,8
Частка кредитів, наданих кредитними спілками фізичним особам у ВВП, %	0,4	0,3	0,2	0,18	0,16	-60,0

**Складено та розраховано автором на основі [1, с.47; 2, с. 116; 3]*

З даних таблиці 1 можна зробити висновок, що кредитування банками сектору домашніх господарств впродовж 2009-2013 рр. скоротилося на 19,8%, тоді як кредитування фізичних осіб кредитними спілками – на 40%. На фоні такої спадної тенденції, скорочувалась і частка кредитних коштів наданих фізичним особам для самозайнятості у ВВП держави. Так, за досліджуваний період кредитні кошти банків у ВВП скоротились на 13,1% - з 26,4% у 2009 році до 13,3% у 2013 році. Кредитування економіки України за рахунок коштів наданих кредитними спілками й надалі займає незначну частку від ВВП – менше 1%. За строками користування розміщеними коштами в економіці у банківській сфері переважають короткострокові кредити, які за 2009-2013 рр. зросли на 145%, а в кредитно-кооперативному русі – довгострокові, які в середньому складають близько 50% від сукупного портфелю позичок.

Така ситуація на ринку кредитування фізичних осіб для організації їх самозайнятості, пов’язана із нестабільною економіко-політичною ситуацією в країні і, як наслідок, з рядом проблем у кредитно-кооперативному русі. Зокрема, масовий

відтік депозитів, підвищення рівня безробіття та зниження рівня доходів населення призвело до зростання обсягів проблемної заборгованості за кредитами та зменшення кількості членів кредитних спілок. Однак, ті кредитні спілки, які втрималися на ринку фінансових послуг України впродовж 2009-2013 рр., є фінансово життєздатні і поступово нарощують обсяги кредитування економіки.

Для підвищення інтенсивності цих процесів, вітчизняні кредитні спілки потребують належної підтримки з боку держави, а саме:

- забезпечення умов для стабільного функціонування кредитних спілок шляхом створення повноцінного законодавства, яке б відповідало світовим та європейським стандартам діяльності даних установ;
- забезпечення ефективного функціонування централізованих фондів та резервів системи кредитних спілок;
- посилення ролі, що відіграють кредитні спілки в галузі кредитування малого та середнього бізнесу, фермерства, дрібного сільськогосподарського виробництва шляхом всілякого сприяння їх розвитку на національному та регіональному рівнях, а також запровадження через кредитні спілки державних програм мікрокредитування;
- запровадження через кредитні спілки сучасних платіжних систем та фінансових технологій.

Список літератури:

1. Бюлетень Національного банку України. – 2014. - №3(252). – 183 с.
2. Бюлетень Національного банку України. – 2015. - №1(262). – 191 с.
3. Підсумки діяльності кредитних установ за 2009-2013 рр. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-kreditnih-spilok.html

Khrystyna BALESHTA
senior at Cleveland State University, USA

THE FALL OF OIL PRICES AND THEIR EFFECT

The state of recent oil prices, more specifically, their sudden drop, has been a heated topic and a sensitive matter when speaking of the world economic state and the economic state of those who heavily rely on revenues from oil production and export. For around four years, since 2010 to mid-2014, the price per barrel remained steady, circling around $110. Then, in July of 2014, there was an abrupt fall in the price to $50 per barrel and below. This benefited the average consumer in most countries, generally due to low-priced gas for travel and lessened house heating expenses. There exist three major reasons for this price drop – weak oil demand, technologically improved US oil production, and excess oil production from OPEC nations, – and there also exist losers in this situation, heavily oil-dependent nations, such as Russia, and many OPEC members including Venezuela and Iran.

Several factors were the origin of the falling oil prices and economists and analytics believe the declining demand for oil was the main cause. Forbes Magazine's contributor Bruce McCain makes a valid point by stating that if it is not the low demand that is causing this situation, then it must be the high supply. Simple law of supply and demand is the explanation – there is excess supply of oil that is much higher than the demand on the market and this equals a price drop.

In addition to already low prices from low demand, there is a new and innovative way of oil production that is used by the United States called fracking, or hydraulic fracking.